

Stockholm 2007-03-09

**Begäran om granskning av f d statsråd Mona Sahlin och Jens Orback
angående utbetalning av schablonersättning till kommuner i strid med
gällande författning**

I Riksrevisionens granskningsrapport Statliga insatser för nyanlända invandrare (RiR 2006:19) redovisas en lång serie allvarliga brister och missförhållanden gällande statens insatser för nyanlända flyktingar och invandrare. Riksrevisionens granskning gäller regeringens, Arbetsmarknadsstyrelsens (AMS), Integrationsverkets och Migrationsverkets insatser för nyanlända invandrare. Granskningen omfattar perioden januari 2002 t.o.m. maj 2006. Ansvariga statsråd under denna period var Mona Sahlin, fram till oktober 2004, och därefter Jens Orback.

Det mest uppseendeväckande av de i rapporten uppdagade missförhållandena gäller Integrationsverkets utbetalning av schablonersättningen till kommunerna i strid mot gällande regler fastlagda i Ersättningsförordningen (förordning 1990:927). Så står det att läsas på sida 41 i granskningsrapporten:

”Integrationsverkets rutiner för beslut om schablonersättning till kommuner uppfyller inte kraven i gällande författning. Ersättningsförordningen anger att rätt till schablonersättning har den kommun som har upprättat en introduktionsplan. Integrationsverket prövar inte kommunens rätt till ersättning genom introduktionsplaner. Genom att inte kontrollera förekomsten av dessa agerar Integrationsverket i strid med förordningen.”

Dessa regelstridiga utbetalningar har pågått i många år och denna omständighet var känd för regeringen som dock valde att inte agera på något sätt i syfte att rätta till detta kända regelbrott. Detta konstateras på sida 41 i granskningsrapporten:

”Regeringen är medveten om Integrationsverkets tillämpning av ersättningsförordningen, men har inte agerat för att åstadkomma en förändring.”

Till samma slutsatser kommer Riksrevisionens styrelse i framställningen 2006/07:RRS13 till Riksdagen:

”Integrationsverket har inte prövat kommunernas rätt till ersättning för flyktingmottagande och har inte heller ställt kvalitetskrav på kommunernas introduktionsplaner för de nyanlända. Integrationsverkets utbetalningar av ersättning till kommunerna står därmed i strid med den förordning som styr rätten till ersättning. Regeringen har enligt Riksrevisionen varit medveten om detta men har inte agerat i frågan.”

Riksdagen fastslog också detta den 22 februari 2007 genom att bifalla betänkandet 2006/07:AU6 som sammanfattar dessa omständigheter på följande sätt:

”Beträffande ersättningen till kommunerna för flyktingmottagande så visar granskningen att Integrationsverket inte prövar om kommunen har introduktionsplaner och därmed inte heller kommunens rätt till ersättning. Det här innebär att Integrationsverket handlar i strid med vad Riksrevisionen betecknar ersättningsförordningen (förordningen [1990:927] om statlig ersättning för flyktingmottagande m.m.). Enligt Riksrevisionen har regeringen varit medveten om verkets tillämpning av ersättningsförordningen, men ändå inte agerat för att åstadkomma en förändring, eller tagit tydlig ställning till frågan.”

På grund av denna synnerligen uppseendeväckande hantering av våra gemensamma skattemedel har det utbetalats hundratals miljoner kronor till kommunerna trots att de i Ersättningsförordningen stipulerade villkoren för att kunna få schablonersättning inte var uppfyllda. Riksrevisionen har i granskningsrapporten gjort en uppskattning om hur mycket pengar utbetalades i strid med gällande författning år 2004 och kommer till följande slutsats (sida 33):

”Om man översätter kommunernas uppgifter till de ca 9 200 nyanlända som mottogs under år 2004, skulle det innebära att ungefär 650 individer saknar en individuell introduktionsplan. Det betyder att 65–80 miljoner kronor utbetalades i strid med ersättningsförordningen (beloppets storlek beror på fördelningen av olika åldersgrupper).”

Om man gör en motsvarande uppskattning för hela den granskade perioden baserad på Integrationsverkets siffror över kommunmottagna nyanlända kommer man upp till ett sammantaget belopp på mellan 496 och 610 miljoner kronor för åren 2002–2006, uppdelade på 243–299 miljoner för de åren då Mona Sahlin hade ansvaret för frågan (2002–2004) och mellan 253 och 311 miljoner för de åren då Jens Orback hade motsvarande ansvar. Det rör sig alltså om en halv miljard kronor eller mer som utbetalades i strid mot gällande författning. Detta visste regeringen men valde att inte agera.

Regeringen hade flera sätt att agera för att rätta till dessa missförhållanden. Det mest naturliga hade varit att dels göra en anmälan till Justitiekanslern, dels via regleringsbrev med skärpa påminna Integrationsverket om att gällande författning ska följas. Men ingendera gjordes. Angående regleringsbrev för åren 2002–2006 konstateras följande i Riksrevisionens granskningsrapport (sida 40):

”Regleringsbrevet omnämner inte Integrationsverkets hantering av ersättningsförordningens 11 § om introduktionsplaners koppling till kommuners rätt till schablonersättning.”

Mot bakgrund av dessa mycket allvarliga omständigheter begär jag att Konstitutionsutskottet granskar ansvariga statsråds, Mona Sahlin och Jens Orback, tjänsteutövning i samband med den konstaterade författningsstridiga utbetalningen av schablonbidraget till kommunerna.

Mauricio Rojas